



LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

17.02.2020. Nr. 202001/SAN1730/NOS97

Uz TAP VSS-53

Aizsardzības ministrijai

*VSS-53, Noteikumu projekts
"Grozījumi Ministru kabineta
2017.gada 4.jūlija noteikumos
Nr.402 "Valsts pārvaldes e-
pakalpojumu noteikumi""*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS), izvērtējot Aizsardzības ministrijas sagatavoto Ministru kabineta noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumos Nr. 402 "Valsts pārvaldes e-pakalpojumu noteikumi"", (turpmāk – Projekts) nesaskaņo to šādu iemeslu dēļ.

LPS ir aptaujājusi pašvaldības un saņēmusi iebildes, kas mūsbrīdā ir būtisks pamats, lai veiktu izmaiņas sagatavotajā noteikumu projektā.

Rīgas pilsētas pašvaldība ir viena no tām pašvaldībām, kurai ir visvairāk elektronisko pakalpojumu un vislielākā pieredze to uzturēšanā. Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centrs ir izvērtējis piedāvāto Projektu un secina, ka pakalpojumu turētājam (pašvaldībai) jau līdz šī gada 1.septembrim būs jāveic e-pakalpojumu izvērtēšana atbilstoši Grozījumos ietvertiem kritērijiem, kā rezultātā e-pakalpojumiem tiks piešķirtas ietekmes nozīmīguma klases - zema, vidēja, augsta un noteikts tiem atbilstošs personas elektroniskās identifikācijas līdzeklis, kas var neatbilst patlaban e-pakalpojumos lietotajiem elektroniskās identifikācijas līdzekļiem. Tādā veidā pašvaldībai, līdz ar e-pakalpojumu izvērtēšanas veikšanu, būs jāveic programmatūras izstrādes darbi e-pakalpojumu pielāgošanai tiem atbilstošiem personu elektroniskās identifikācijas līdzekļiem. Tas radīs papildus neplānotas izmaksas pašvaldības budžetā. Projekta anotācijā teikts, ka grozījumi neradīs ietekmi uz pašvaldības budžetiem, kas ir pilnīgi nepamatots apgalvojums. Ietekme uz budžetiem būs – tie ir administratīvie pasākumi pakalpojumu izvērtēšanai, jo pakalpojumu apjoms ir liels. Lai izpildītu noteikumu projekta nosacījumus, jāuzkrāj vismaz minimālā informācija par katru sniegto pakalpojumu:

- Pieprasīšanas skaits, sadalot pa izmantoto kanālu veidiem (klātie, e-pasts, pasts, telefons);

- Izpildes kavējumu skaits;
- Sūdzību skaits.

Tālāk seko darbi e-pakalpojumu pielāgošanai jaunajām prasībām, kas arī prasa finanšu un administratīvos resursus. Vēršam uzmanību, ka anotācijā nav norādīta un izanalizēta ietekme arī uz tautsaimniecību un administratīvo slogu, izstrādājot pašvaldības iekšējos noteikumus par e-pakalpojumu izveidošanas un publicēšanas kārtību, kā arī apkalpojot iedzīvotājus klātienē.

Jāņem vērā, ka Grozījumu rezultātā ieviestās izmaiņas var ievērojami sašaurināt pašvaldības iedzīvotāju iespējas piekļūt e-pakalpojumiem ar tādiem personas elektroniskās identifikācijas līdzekļiem kā banku autorizācija, kas patlaban tiek ļoti plaši pielietoti. Piemēram, e-pakalpojums “Reģistrācija pirmsskolai” atbilstoši Grozījumos noteiktajai metodikai, tiek klasificēts kā augsta nozīmīguma e-pakalpojums, jo tajā, atbilstoši Grozījumu 1.pielikuma 7.2.apakšpunktam, datus iespējams apskatīt, mainīt, papildināt vai dzēst par sevi un saviem ģimenes locekļiem - t.i. pirmsskolas vecuma bērniem. Patlaban, piemēram Rīgā, piesakot bērnus pirmsskolā, izmantojot e-pakalpojumu, tiek iesniegti vairāk nekā 80% no visiem pieteikumiem. Tādā veidā iedzīvotāji, kuru rīcībā nav kvalificēts elektroniskās identifikācijas līdzeklis, piemēram, e-paraksta vai eID karte, nevarēs izmantot šo e-pakalpojumu un būs spiesti doties uz pašvaldības klientu apkalpošanas centriem klātienē.). Kamēr eID kartes nav obligāti nepieciešamas, daudziem iedzīvotājiem e-paraksta izmantošana sagādā zināmas neērtības. Iespējams var domāt par kvalificēta SmartID izmantošanu, kas lietošanai digitālajā vidē ir daudz ērtāks un iedzīvotājiem pieejamāks.

Sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma sadaļā “I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība” 2. punkta rindkopā ir minēts: “Valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” 2018. gada 13. decembrī ir atzīta par kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēju un tās sniegtie elektroniskās identifikācijas pakalpojumi – eID karte (no 2023. gada 1. janvāra obligātais personu apliecinošais dokuments būs personas apliecība (eID karte)), eParaksts karte, eParaksts karte+ un eParaksts – ir atzīti par kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu”, taču pie atzītiem kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumiem nav minēts eParaksts Mobile.

Kvalificētu vai kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas līdzekli eID kartē iedzīvotājs var lietot tikai tad, ja ir viedkartes lasītājs (tās ir papildu izmaksas) un eParaksta sertifikāts ir aktivizēts, jo kamēr eParaksta sertifikāts nav aktivizēts, to nevar izmantot ne dokumentu parakstīšanai elektroniski, ne e-Identitātes apliecināšanai digitālajā vidē (tās ir papildu zināšanas un prasmes, kuras citur ikdienā nav noderīgas). Ērti lietojamajā mobilajā lietotnē e-paraksts tiek piešķirts uz trīs gadiem. Runājot par iedzīvotājiem, klientu apkalpošanas punktos, Valsts un pašvaldību vienotajā

klientu apkalpošanas centrā, bibliotēkās ir novērots, ka lietotāji nereti priekšskatījuma režīmu (atrāda tikai izvēlētā dokumenta pirmo lapu) t.s. eDoc konteinerī uztver kā pašu dokumentu, kuram iztrūkst otrās un citu lapas. Vēl iedzīvotājiem problemātiska ir paroļu atjaunošana. Šie un citi faktori apgrūtina e-paraksta lietošanu un plašāku ieviešanu. Arī šie aspekti būtu jārisina atbildīgajām valsts pārvaldes institūcijām.

Tās pašvaldības, kuras savu e-pakalpojumu piekļuvei autentifikācijai izmanto Valsts reģionālās attīstības aģentūras piedāvāto vienotās pieteikšanās moduli, aicina šajā modulī iestrādāt iespēju diferencēt e-pakalpojumiem izmantojamās personas elektroniskās identifikācijas līdzekļus, lai pamatojoties uz pašvaldībā izstrādāto riska analīzi un pakalpojumam noteikto ietekmes līmeni, katram e-pakalpojumam piemērotu atbilstošāko autentifikācijas veidu.

Lūdzam izskatīt iespēju pagarināt izmaiņu ieviešanas termiņus tiem e-pakalpojumiem, kuriem pēc novērtējuma tiks piešķirta augsta ietekmes nozīmīguma klase līdz 2023.gada 1.janvārim, lai pašvaldības varētu paspēt pilnveidot šos e-pakalpojumus, kā arī savlaicīgi informēt sabiedrību (lietotājus) par izmaiņām.

Lūdzam Grozījumu virzītāju (Aizsardzības ministriju) sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, rīkot sabiedrības informēšanas (apmācības) kampaņas par kvalificētiem elektroniskās identifikācijas līdzekļiem un to pielietošanas nepieciešamību.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

Guntars Krasovskis 29104238
guntars.krasovskis@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.